

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava, ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierros (MRA 13 §)

Khall 12.02.2024 § 51
50/10.02.00/2024

Valmistelija

maankäyttöpäällikkö Teka Paulos

Pohjois-Pohjanmaan liitto on pyytänyt Haapaveden kaupungilta maankäyttö- ja rakennuslain lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan viranomaislausuntokierroksen ehdotusaineistosta, joka on nähtävillä ja kuultavana 23.2.2024 asti aikana Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivuilla osoitteessa <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Lausuntopyyntö koskee vireille tulevaa maakuntakaavaa, jota Pohjois-Pohjanmaan liitto suunnittelee koko maakunnan alueelle. Maakuntakaavassa tullaan käsittelemään uusiutuvan energian murroksen vaikutuksia alueiden suunnitteluun, energiantuotantoa ja sen siirtoa, alue- ja viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, ilmastovaikutusten arviointia sekä muita kokonaisuuksia siltä osin, kun ne ovat tarpeellisia.

Maakuntakaavan uudistamis- ja päivitystarve johtuu uusista valtakunnallisista linjauksista ja strategioista sekä lakimuutoksista. Lisäksi suuret rakennushankkeet maakunnassa tarvitsevat ajantasaista kaavaa. Kaavalla pyritään myös vastaamaan uusiutuvan energian murrokseen ja sen tarpeisiin. Lisäksi kaavassa on tarkoitus huomioida uudet valtakunnalliset suunnitelmat kuten valtakunnallinen Liikenne12-suunnitelma sekä Suomen ensimmäinen merialuesuunnitelma.

Teemakaavan sisältö on rajattu liikenneverkon, energiatuotannon ja sähkönsiirron suunnitelmiin. Kaavasisällön taustalla on useista valtakunnallisista ja maakunnallisista suunnitelmista kuten kansallinen alueidenkäytön kehityskuvatyo.

Haapaveden kaupunginosalta kaavan merkittävin sisältö liittyy sähkönsiirron tarpeisiin ja tuulivoimaan.

Lausuntopyyntö on oheisaineistona. Luonnoksen aineisto on saatavilla lausuntopyynnön ja kuulutuksen osoittamassa verkko- osoitteessa.

Esittelijä

vt. Kaupunginjohtaja Keisanen Päivi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää lausunnokseen, että

1 Viranomaisehdotuksen kokonaisuus

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava käsittää Haapaveden kunnan alueella tuulivoimaloiden alueita, sähkönsiirron reittejä sekä yhden biojalostamoalueen. Lisäksi kaavassa on osoitettu useita tuulivoima-alueita ja sähkönsiirron yhteystarpeita lähikuntiin. Haapaveden kaupunki pitää tärkeänä ilmastotavoitteiden edistämistä ja uusiutuvan energian lisäämistä. On tärkeää löytää ratkaisuja, joissa sekä ilmastotavoitteet että paikalliset näkökulmat tulevat riittävästi huomioiduksi.

2 Tuulivoima

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa on Haapaveden alueelle osoitettu kaksi uutta tuulivoima-aluetta. Tuulikaarron alue sijoittuu osittain Haapaveden puolelle. Haaponeva-Sikokankaan alueen rajausta on muutettu pienentämällä sitä pohjoisesta ja lounaasta rajaamalla pois alueita. Lisäksi etäisyyttä Mieluskylän arvokkaaseen maisema-alueeseen ja asutukseen on kasvatettu. Itään päin aluetta on laajennettu Haaponevan turvetuotantoalueelle. Aiemmissa luonnosvaiheen suunnitelmissa mukana olleet laajemmat Rahkola-Hautakankaan ja Puutionsaaren aluevaraukset on nyt viranomaisehdotuksessa poistettu. Puutionsaaren kohdalla on palattu pienempään lainvoimaiseen rajaukseen, joka kattaa Hautakankaan alueen. Muilta osin tuulivoima-alueet vastaavat luonnosvaiheen rajauksia.

2.2 Sikokangas

Sikokankaan hankealue on esitetty maakuntakaavaehdotuksessa merkittävästi suppeampana kuin kaavaluonnoksessa. Tämä ei ole perusteltua, sillä alueen pohjoisosasta ei ole tullut esiin sellaisia luontoarvoja, jotka estäisivät tuulivoiman rakentamisen. Alueella on tehty kattavat luontoselvitykset, joita täydennetään edelleen kaavoituksen edetessä. Näkemyksenä on, että Sikokankaan pohjoisosa tulisi sisällyttää maakuntakaavaan tuulivoimalle soveltuvana alueena. Myöskään läheinen Natura-alue tai IBA-alue eivät ole este tuulivoimalle pohjoisosassa esittämällä tavalla. Voimaloiden sijoittelua voidaan tarkastella siten, että vaikutukset luontoarvoihin minimoidaan. Myös melu- ja maisemavaikutuksia on mahdollista lieventää tarvittavin toimenpitein. Katsomme, että Sikokankaan tuulivoima-alueet tulisi sisällyttää maakuntakaavaan. Sikokankaan osalta tuulivoimaloiden lopullinen sijoittelu ja lukumäärä tulee ratkaista vasta yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Tällöin myös mahdolliset haitalliset vaikutukset voidaan minimoida parhaalla mahdollisella tavalla.

2.3 Koivulanneva

Koivulannevan hankealue oli mukana TUULI-hankkeen sijainninhajausmallissa, mutta sitä ei ole osoitettu maakuntakaavaehdotuksessa. Alueelle on suunnitteilla vähintään 10 voimalaa käsittävä kokonaisuus. Hankkeen kaavoitusaloite on hyväksytty kunnassa, ja YVA- sekä kaavoitusprosessi ovat parhaillaan käynnissä. Maakuntakaavaehdotuksessa suunnittelulle hankealueelle ja sen lähiympäristöön ei kohdistu tuulivoimahanketta rajoittavia maakuntakaavamerkintöjä. Lähimmät maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat Haapaveden ja Vatjusjärven kulttuurimaisemat hankealueesta koilliseen sekä Malisjokivarren kulttuurimaisema hankealueesta lounaaseen. Hanketoimija on valmis selvittämään matalampien voimaloiden kokonaisuutta Koivulannevan alueelle. Koivulannevan tuulivoima-alueet tulisi sisällyttää maakuntakaavaan. Myös Koivulannevan osalta tuulivoimaloiden lopullinen sijoittelu ja lukumäärä tulee ratkaista vasta yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa.

2.4 Rahkola-Hautakangas

Kaupunki pitää tärkeänä, että Rahkola-Hautakankaan tuulivoimahanketta hanketta voidaan edistää suunnitellusti ottaen huomioon ympäristövaikutukset. Kaupunki yhtyy näkemykseen, että hankkeen YVA-menettelyssä tehdyt vaikutusten arvioinnit ja ELY-keskuksen antama

perusteltu päätelmä mahdollistavat hankkeen etenemisen. ELY-keskuksen esittämät tarkennukset voimaloiden sijoitteluun Natura-alueen läheisyydessä voidaan ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Myös maisemavaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Kaupunki katsoo, että maakuntakaavassa tulisi käyttää Rahkola-Hautakankaan osalta luonnosvaiheen mukaista laajempaa aluerajausta. Näin turvataan hankkeen toteutumismahdollisuudet ja synergiaedut yhdessä Puutionsaaren hankkeen kanssa. Haapaveden kaupunki haluaa edistää alueen elinvoimaa ja vihreää siirtymää mahdollistamalla tuulivoimahankkeiden toteutumisen.

2.5 Matkanivan potentiaalinen tuulipuisto, Haapaveden enklaavi

Haapaveden kaupunki on saanut tiedon Matkanivan potentiaalisesta tuulivoimahankkeesta, joka sijoittuisi osittain Haapaveden kaupungin alueelle enklaaviin Oulaisten ja Haapaveden rajalla. Metsätaloustaloudessa oleva alue soveltuu hyvin tuulivoimatuotantoon. Hanke toisi merkittäviä positiivisia vaikutuksia alueen elinkeinotoiminnalle ja työllisyydelle sekä lisäisi maanomistajien metsätalouden kannattavuutta. Kaupunki katsoo, että Matkanivan tuulivoimahanke tulisi huomioida Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa, koska se tukee kaavan tavoitteita uusiutuvan energian lisäämisestä.

2.6 Kokkokangas, Tukkiräme, Miekkasuo

Lisäksi kunnan pohjoisosassa on kartoitettu kolmea tuulivoima-alueita Kokkokankaalla, Miekkasuolla ja Tukkirämeessä, nämäkin hankealueet olisi syytä huomioida maakuntakaavan ehdotuksessa, sillä hankealueille suunnitellaan 6-10 voimaloiden kokonaisuuksia.

3 Sähkön siirto

Sähkönsiirtoselvityksen mukaan nykyisen sähkönsiirtoverkon kapasiteetti on monin paikoin täynnä. Sähkönsiirron ratkaisut voivat aiheuttaa haittavaikutuksia tuulipuistojen ulkopuolellakin. On tiedostettu sosiaaliseen hyväksyttävyyteen ja korvauksiin liittyviä ongelmia sekä vaikutuksia asutukselle ja maisemalle. Uusien tuulivoimahankkeiden myötä sähkönsiirtoyhteyksiä on vahvistettava. Haapaveden kaupunginhallitus on kuitenkin linjannut, että muiden kuntien tuulivoimahankkeiden sähkönsiirron toteuttaminen kaupungin alueelle ei ole toivottavaa. Pyydämme jatkossa keskustelemaan vaihtoehdoista, joilla sähkönsiirto voidaan hoitaa mahdollisimman vähin haitoin Haapavedelle.

4 Yhteenveto

Haapaveden kaupunki suhtautuu pääosin myönteisesti Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan tuulivoimaratkaisuihin. On tärkeää edistää uusiutuvan energian tuotantoa ja ilmastotavoitteita. Samalla on kuitenkin kiinnitettävä huomiota vaikutuksiin. Erityisesti uusien sähkönsiirtoyhteyksien toteutuksessa tulee olla vuorovaikutuksessa kuntien kanssa.

Käsittely

Merkittiin, että asiantuntijana kuultiin maankäyttöpäällikkö Paulos Tekaa.

Vt. kaupunginjohtajan muutettu päätösehdotus kokouksessa:

Lausuntoon lisätään kohta:

Kaasuputken yhteys

- Haapaveden kaupunki pitää kaasuputken yhteystarvetta tarpeellisena NordFuelin biojalostamohankkeelle. Kaasuputki tukisi biopolttoaineiden tuotantoa ja käyttöä alueella. Kaupunki pitää tärkeänä yhteystarpeen huomioimista kaavassa. Se loisi edellytykset hankkeen jatkosuunnittelulle ja toteutukselle.

Keskustelun aikana Ilkka Repo teki vastaehdotuksen:

Haapaveden kaupunki esittää, että maakuntakaavassa pidättäydytään jo voimassa olevissa tuulivoimahankkeissa ja että uusia tuulivoima kaavahankkeita ei enää hyväksytä rinnalle.

Marko Martinmäki kannatti Ilkka Revon ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että on tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, joten on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestystä. Vt. kaupunginjohtajan muutettu päätösehdotus on JAA ja Revon kannatettu vastaesitys on EI. Puheenjohtajan ehdotukset hyväksyttiin yksimielisesti.

Vt. kaupunginjohtajan muutetun päätösehdotuksen (JAA) puolesta äänestivät: Aakko Aila, Heikkilä Raili, Jussila Raimo, Kolehmainen Anri, Niemelä Timo, Ollila Päivi, Riuttanen Hannu.

Revon kannatetun vastaesityksen (EI) puolesta äänestivät: Martinmäki Marko, Ollila Ulpu, Repo Ilkka.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen päätökseksi vt. kaupunginjohtajan muutetun päätösehdotuksen äänin 7-3.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.